

Dokumentnamn

Beslut

Beslutsdatum

2022-04-11

Diarienummer

Ö 21-2022/3.1

Klagande

Södertörns högskola

Överklagat beslut

Etikprövningsmyndighetens beslut den 10 november 2021, dnr 2021-03359, se Bilaga

Projekttitel

Samspel och interaktion i svenska polisförhör. Fokus på objektivitet, frågekonstruktioner och polisens omformuleringar.

Saken

Prövning enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen)

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden för etikprövning ändrar inte det överklagade beslutet.

Bakgrund

Projektets syfte är att undersöka hur objektivitet skapas och hanteras vid polisförhör. Av intresse att undersöka är särskilt polisens formulering av frågor, tillhörande svar samt hur den förhördes yttranden sammanfattas av förhørsledaren. Studiematerialet består av 51 ljudinspelningar av förhørsledare, rättsläkare, den misstänkte och vittnen. Det fall som förhören rör har prövats i domstol. Den misstänkte frikändes.

Etikprövningsmyndigheten begärde två gånger kompletterande information angående kontakten och informationen till forskningspersonerna samt gällande datahantering och lagring. Ansökan avlogs med följande motivering. Klaganden avser inte att kontakta forskningspersonerna så att de kan ges möjlighet att avstå medverkan i studien (opt out). Eftersom personerna är identifierbara är dessa inspelningar att betrakta som personuppgifter. Även om det blev en frikännande dom får det anses mycket sannolikt att uppgifter om lagöverträdelser finns med på inspelningarna och projektet omfattas därför av krav på etikprövning enligt 3 § etikprövningslagen.

Klaganden menar att ljudinspelningarna är allmän handling, att de inte avser forskningspersoner i bemärkelsen att de aktivt deltar (genomgår experiment eller blir intervjuade) i studien samt att det vore olämpligt att kontakta de berörda. Klaganden menar också att samtycken inte kan inhämtas baserat på endast de personuppgifter som finns att tillgå. Klaganden framhåller att projektet syftar till en rent språklig analys av förhören och inte tar sikte på de medverkande individerna samt att materialet före analysen kommer att rensas från alla personuppgifter genom maskning av ljudfilen.

Postadress

Överklagandenämnden för etikprövning
c/o Vetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Besöksadress

Västra Järnvägsgatan 3

Telefon

08-546 77 610 vx

E-post

kansli@onep.se
Webbplats
www.onep.se

Dokumentnamn

Beslut

Beslutsdatum

2022-04-11

Diarienummer

Ö 21 -2022/3.1

Skäl för beslutet

Välfärden för de människor som deltar i eller på annat sätt ingår i forskning ska gå före samhällets och vetenskapens intressen (Prop. 2002/03:50, s. 98). Att skyddet för den personliga integriteten ska beaktas har bl.a. att göra med att detta är en viktig förutsättning för att behandling utan uttryckligt samtycke av känsliga personuppgifter och personuppgifter om lagöverträdelser m.m. ska kunna godkännas. Forskning ska inte få godkännas om det förväntade resultatet kan uppnås på ett annat sätt som innebär mindre risker för att forskningspersoner kommer till skada. Den aktuella forskningen hade kunnat göras med anonymiserade data från Polismyndigheten, dvs. icke spårbara forskningspersoner. Om så skett hade projektet inte omfattats av etikprövningslagen och kravet om att inhämta informerade samtycken bortfallit. Överklagandenämnden finner att projektets vetenskapliga värde, med nuvarande studiedesign, inte uppväger det integritetsintrång som det innebär för forskningspersonerna och ändrar därför inte det överklagade beslutet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 37 § etikprövningslagen inte överklagas.

Detta beslut har fattats av Carina Gunnarsson, Yvonne Lundberg Giwercman (föredragande), Kjell Asplund, Anna Sarkadi, Ann Wennerberg, Bengt Gustafsson och Birgitta Hübinette. Vid den slutliga handläggningen har dessutom ersättarna Christina Eintrei, Ingemar Engström och Johan Fritzell, samt kanslichefen Jörgen Svidén, administrativa sekreteraren Katarina Gate Lundgren och juristen Amelie Metz deltagit.

På Överklagandenämndens vägnar

Carina Gunnarsson

Ordförande